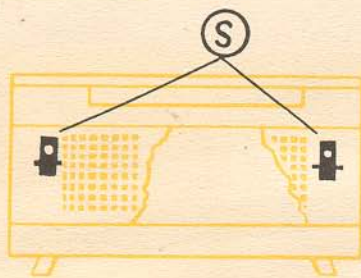

NÁVOD NA OBSLUHU GRAMORÁDIA 1009A

BARCAROLA

Gramorádio 1009A **BARCAROLA** je rozhlasový přístroj so štvorrýchlostným gramofónom, ktorý Vám má priniesť mnoho príjemných chvíľ. Robotníci a technici výrobného podniku sa preto snažili dať mu všetko, aby túto úlohu úspešne splnil. Ak však chcete využiť všetky jeho prednosti, je dôležité, aby ste pred zapojením prístroja na sieť pozorne prečítali tento návod a oboznámili sa tak dokonale s jeho obsluhou.

AKO UVIESŤ GRAMORÁDIO DO CHODU

Po vybalení gramorádia a odstránení vložiek z priestoru gramofónu vyskrutkujte 3 skrutky a uvoľnite obidve postranné skrutky v hornej časti zadnej steny, potom posuňte obidve príchytky »S« smerom dolu. Zadnú stenu v hornej časti vyklopte a vysuňte ju zo zárezu v spodnej časti skrine smerom hore.

POZOR! Keď je zadná stena odňatá, nepripojujte z bezpečnostných dôvodov prijímač na sieť. V závode bol prijímač pozorne zladený, preto netočte ani nehýbajte súčiastkami umiestnenými vo vnútri prístroja.

ELEKTRÓNKY

Presvedčte sa podľa obrázku, či sú elektrónky na svojich miestach (typové znaky elektrónok sú natlačené na baňkách). Normálne sú elektrónky vsadené do svojich objímok už vo výrobnom závode, ak však bola niektorá zo svojej objímky vysunutá alebo keby sa musela niektorá nahradiť, postupuje sa takto: elektrónku natočíte tak, aby jej prírodné kolíčky stáli presne nad otvormi v objímke, a potom ju zasuňte do objímky. Elektrónka sa môže vybrať obyčajným vytiahnutím. Pri vyťahovaní elektrónku nenatáčajte, mohli by ste ju ľahko poškodiť. Pred vytiahnutím elektrónky optického ukazovateľa vyladenia EM84, ktorý je umiestnený za ladiacou stupnicou, snímte najprv z elektrónky zaistovací klobúčik.

OSVETLOVACIE ŽIAROVKY

stupnice a ukazovateľa natočenia ferritovej antény 6,3 V/0,3 A sa ľahko vymenia vyskrutkovaním po zosunutí držiaku i s objímkou z výrezu nosníka.

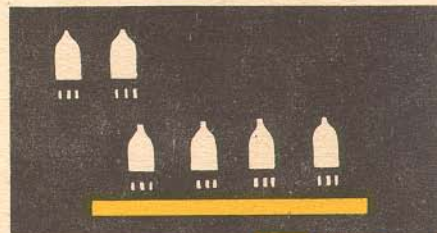
PRIPOJENIE NA SIETĚ

Gramorádio sa môže napájať iba zo striedavej siete 40 — 60 Hz o napätí 120 alebo 220 V ($\pm 10\%$). Napätie, na ktoré je prijímač prepnutý, udáva číslo na voliči »V« (viď obr.) viditeľné kruhovým otvorom v pravej časti zadnej steny. Napätie prípojky Vašho bytu zistíte podľa údajov na štítku elektromeru.

Keby horné číslo voliča napätia »V« nesúhlasilo s napätím prípojky, vysuňte kotúčik zo spodnej časti voliča a natočte ho tak, aby údaj odpovedajúci napätiu prípojky bol hore. V tejto polohe ho spoľahlivo zasuňte späť do spodnej časti voliča. Po priklopení zadnej steny, ktoré sa prevádza opačným spôsobom, bude údaj kotúčka označujúci napätie Vašej prípojky viditeľný v príslušnom otvore zadnej steny.

POISTKA

Prístroj je proti vážnejšiemu poškodeniu elektrickým prúdom chránený tepelnou poistkou »P«, ktorá je umiestnená na napájacom transformátore (viď obr.). Keď sa poistka pretaví, zaveste po vychladnutí sieťového transformátora novú medzi háčik a pružinu tak, aby háčik tesne objímal kladičku poistky. (Náhradná poistka je priložená.) Samozrejme, keď sa prerušenie tepelnej poistky opakuje, ide o vážnejšiu závalu prístroja, ktorú môže odstrániť spravidla len odborník alebo opravárska dielňa.

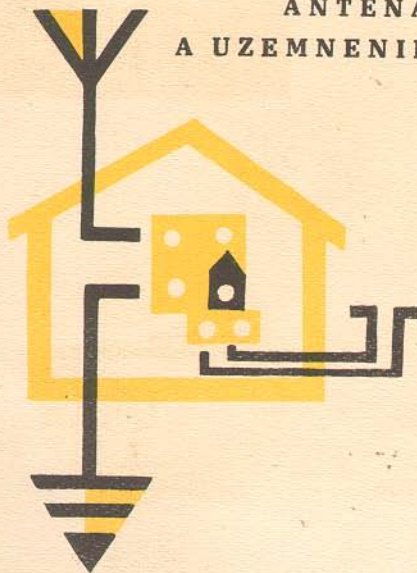

PRIPOJOVACIE ZDIERKY

Obidva prívody od antény pre veľmi krátke vlny (dipólu) zasuňte do zdierok označených Γ — prívod od vonkajšej antény pre bežné rozsahy zasuňte do zdierky označenej Υ . Prívod od uzemnenia zapojte do zdierky označenej ∇ . Do zdierok označených \boxplus môžete pripojiť ďalší nízkoohmový reproduktor (impedancia asi 5Ω). Prívody od magnetofónu sa zapájajú do zásuvky označenej A . Zásuvka je trojpólová a má vývod ako pre nahrávanie (diodový výstup), tak pre prehrávanie, takže stačí magnetofón prepojiť príslušnou zástrčkou s gramorádiom, aby bolo umožnené buď nahrávanie programu z gramorádia alebo prehrávanie z magnetofón. pásov.

ANTÉNA A UZEMNENIE

K dosiahnutiu dobrého príjmu zvlášť slabých alebo vzdialených vysielateľov je dôležitá dobrá vonkajšia anténa a uzemnenie, aj keď v nedostatku iných možností alebo pri dobrých podmienkach stačí k príjmu silnejších vysielateľov tiež náhradná izbová alebo zabudovaná ferritová anténa. Dobrá anténa pre príjem vysielateľov na krátkych, stredných alebo dlhých vlnách má byť zavesená čo možno najvyššie vo voľnom priestore v dĺžke 20 až 25 m (1 so zvodom).

— Pre príjem vysielateľov v pásme veľmi krátkych vln je treba použiť zvláštnu anténu (dipól) so symetrickým zvodom o charakteristickej impedancii 240Ω . Iba v mieste vysielateľa je možné využiť zabudovanej antény »A« (viď obr.) pre veľmi krátke vlny. Gramorádio postavte čo najbližšie k miestu, kde je zvod antény zavedený do miestnosti tak, aby bolo vnútorné vedenie čo najkratšie. Odporúčame, aby ste si montáž vonkajšej antény dali urobiť vždy odborným závodom, pretože jej stavba musí vyhovovať predpisom Štátneho úradu pre vynálezy a normalizáciu — EŠČ 1950, časť XXII — a musí byť chránená proti účinkom atmosferickej elektriny podľa československej normy ČSN 34 2214.

Vonkajšie dipólové antény sa dajú úspešne využiť tiež pre príjem vysielateľov na bežných vlnových rozsahoch, keď prepnete anténový prepovač »B« podľa obrázku na zadnej stene prijímača. Prítom ostávajú prívody vonkajšej dipólovej antény zasunuté do príslušných zdierok.

FERRITOVÁ ANTÉNA

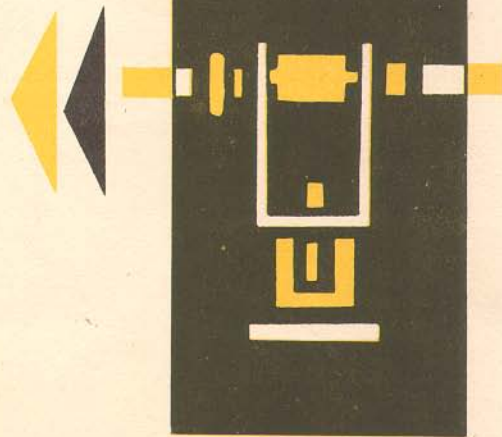
ktorá je do prístroja zabudovaná, umožňuje príjem silných alebo blízkych vysielateľov na stredných a dlhých vlnách za súčasného potlačenia porúch alebo rušivých signálov, pokiaľ prichádzajú z odlišného smeru. Gramorádio sa pripojí na ferritovú anténu stisnutím tlačidla »FERRIT« (pravého krajného tlačidla nad ladiacou stupnicou). Po stisnutí tlačidla sa rozžiari okienko s tým istým označením nad ľavým gombíkom na stupnici. Pretože ferritová anténa má silný smerový účinok, snažíme sa, keď je vysielateľ naladený, natočiť ju (ľavým gombíkom väčšieho priemeru) tak, aby príjem bol najlepší za najmenšieho rušenia. Polohu ferritovej antény, ktorú indikuje ukazovateľ v okienku nad gombíkom, si môžete poznačiť, aby ste ju pri prijíme toho istého vysielateľa nemuseli vždy znova vyhľadávať.

Keď je k prijímaču pripojená vonkajšia anténa alebo dipól, je možné použitím tlačidla »Ferrit« prechádzať striedavo na vonkajšiu alebo ferritovú anténu, pričom nie je nutné vonkajšiu anténu odpojovať. Tak môžeme pre každý vysielateľ zvoliť najvhodnejšiu anténu podľa sily prijímaného a rušivého poľa. Pre príjem krátkych a veľmi krátkych vln nie je ferritová anténa účinná, jej natáčanie nemá vplyv na príjem a stlačení tlačidla »FERRIT« spojíme len privody pre vonkajšiu anténu nakrátko. To značí, že pri prijíme na krátkych vlnách nesmie byť ferritová anténa zapojená.

UZEMNENIE

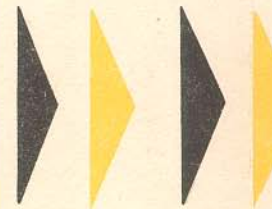
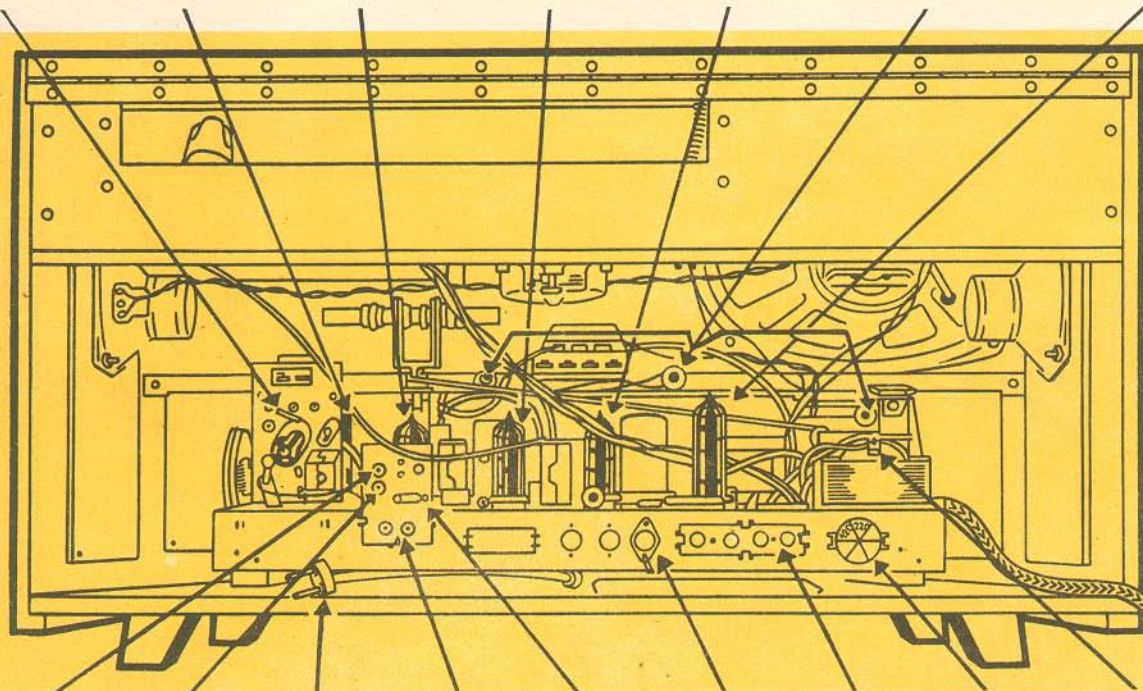
Gramorádio má byť vždy spoľahlivo uzemnené. Privod k uzemneniu urobte medeným drôtom o priemere asi 1,5 mm a vedte ho čo najkratšou cestou k uzemňovacej doske (trúbke) alebo k vodovodnému potrubiu. Uzemňovacia doska alebo trúbka sa musí zakopať alebo zaraziť do zeme tak, aby dosahovala stále vlhkú pôdu.

Ak uzemňujete na vodovodné potrubie, treba trúbku v mieste pripojenia oškrabať až sa kovove leskne a vodič pripojiť dobre priliehajúcou svorkou. Konce privodov od antén a uzemnenia treba opatříť zástrčkou alebo prírodnými kolíčkami, ktoré sú vhodné pre zasunutie do zdierok prístroja.

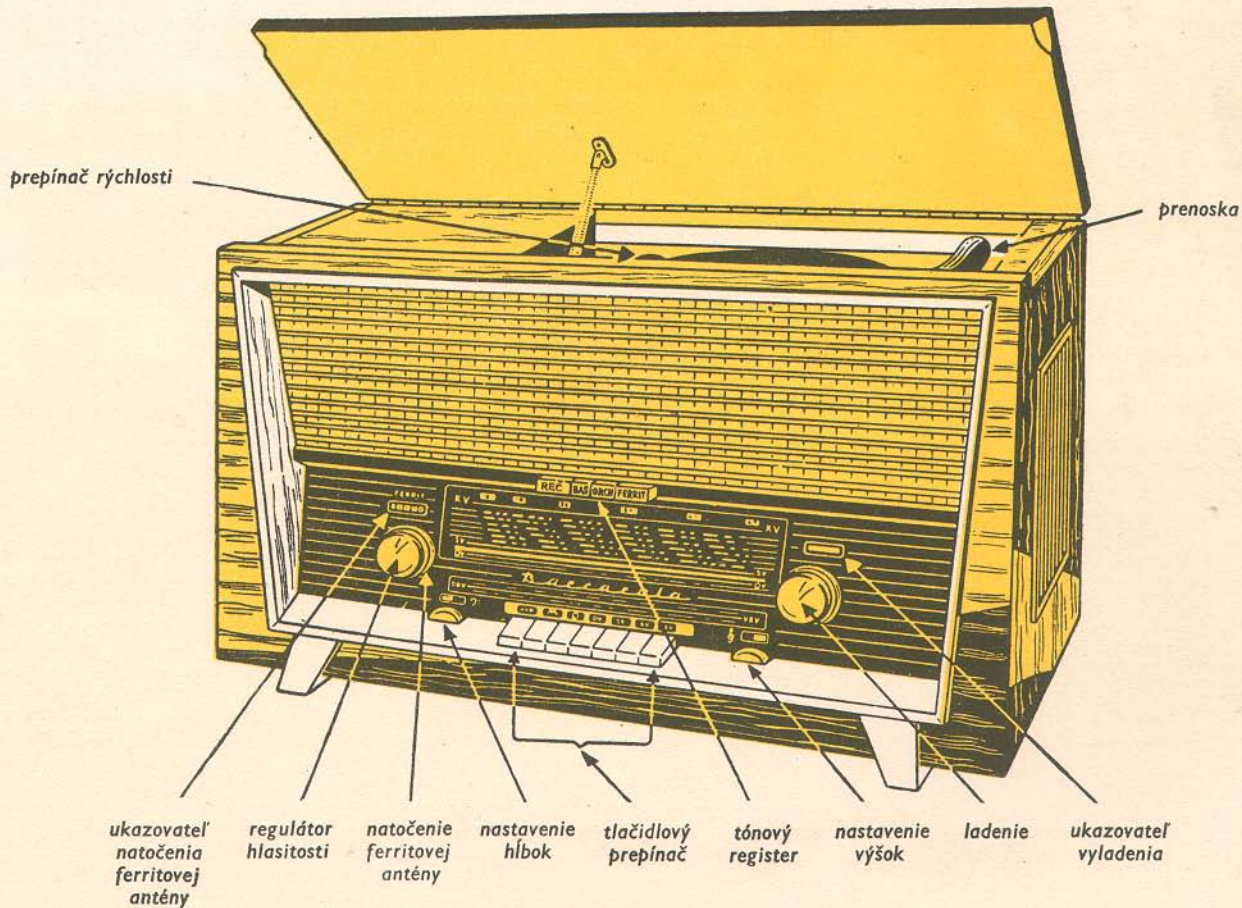
POHLED ZO ZADNEJ STRANY

ECC 85 EM 84 ECH 81 EBF 89 EABC 80 6,3 V/0,3 A EL 84

Ψ	⊖	A	ΓΓ	B	(S)	⊠	V	P
anténa	uzemnenie	prívod od zabudovanej antény pre veľmi krátke vlny	anténa pre vkv (dipól)	anténový prepojovač	magnetofón	ďalší reproduktor	volič napätia	tepelná poistka

POHĽAD S PREDNEJ STRANY

OBSLUHA GRAMORÁDIA

Keď je pripevnená zadná stena a gramorádio zapojené podľa predchádzajúcich pokynov, postupujte takto:

TLAČIDLOVÝ PREPÍNAČ (uprostred pod stupnicou)

Prístroj zapnete stlačením tlačidla vlnového rozsahu, na ktorom pracuje žiadaný vysielateľ, prípadne tlačidlo k pripojeniu gramofónu alebo magnetofónu.

Po zapnutí sa osvetlí stupnica a asi za 50 sekúnd (keď sa zahrejú elektrónky) je prístroj pripravený k prevádzke. Označenia nad jednotlivými tlačidlami označujú ich funkciu. Gramorádio je prepnuté stlačením tlačidla pod označením:

VKV	—	na rozsah veľmi krátkych vln	(65,5 až 73,5 MHz)
KV	—	na rozsah krátkych vln	(5,95 až 18 MHz)
SV	—	na rozsah stredných vln	(520 až 1605 kHz)
DV	—	na rozsah dlhých vln	(150 až 370 kHz)
	—	na prevádzku s magnetofónom	
	—	na prevádzku s gramofónom	
VYP	—	prijímač sa vypne (tlačidlo sa vráti do pôvodnej polohy)	

Pri zmene vlnového rozsahu alebo keď má byť prístroj prepnutý na prevádzku s gramofónom alebo magnetofónom, stačí len stlačiť príslušné tlačidlo (tlačidlo pre kvk treba stlačiť silnejšie).

LADENIE (pravý gombík na stupnici)

Po zvolení rozsahu nastavte otáčaním ladiaceho gombíka stupnicový ukazovateľ na políčko alebo na približný kmitočet nosnej vlny žiadaného vysielateľa. Keď ide o vysielateľ na dlhých, stredných alebo krátkych vlnách, ukazuje polohu ladenia horný stupnicový ukazovateľ, keď ide o vysielateľ na veľmi krátkych vlnách, spodný stupnicový ukazovateľ. Potom jemným natáčaním ladiaceho gombíka v oboch smeroch opravte ladenie podľa optického indikátora vyladenia (v okienku nad ladiacim gombíkom) bez ohľadu na to, či kryje stupnicový ukazovateľ presne stred príslušnej značky na ladiacej stupnici. Prístroj je presne naladený, keď je vzdialenosť medzi zeleno svietiacimi ploškami ukazovateľa vyladenia čo najmenšia. Keď je pri ladení gombík regulátora hlasitosti (ľavý gombík menšieho priemeru) vytočený úplne doľava, je ladenie tiché, bez vedľajšieho šumu. Na krátkych vlnách (5,95 až 18 MHz) pracujú skoro všetky vysielateľe v pásmach označených na stupnici políčkami. Pretože na týchto pásmach je ostrosť ladenia podstatne väčšia ako na stredných, dlhých alebo veľmi krátkych vlnách, je nutné pri ladení otáčať gombíkom veľmi jemne.

REGULÁTOR HLASITOSTI

(Iavý gombík malého priemeru)

Hlasitosť prednesu upravte podľa potreby natočením ľavého gombíka menšieho priemeru. Natáčaním v smere pohybu hodinových ručičiek sa reprodukcia zosilňuje, v opačnom smere zoslabuje.

TÓNOVÝ REGISTER A TÓNOVÉ CLONY

Zafarbenie reprodukcie t. j. pomer vysokých a hlbokých tónov môžete v širokom rozsahu prispôbiť prenášanému programu alebo osobnému vkusu. Tiež rušenie často núti k obmedzeniu vysokých, prípadne hlbokých tónov. K tomuto účelu je prijímač vybavený jednak tlačidlovým registrom, ktorý slúži k základnému nastaveniu tónových korekcií pre reprodukováný program, jednak nezávisle ovládanou výškovou a hlbkovou tónovou clonou.

Po stlačení tlačidla označeného:

- »REČ« — prevládajú v reprodukcii vyššie tóny, ako to vyžaduje dobrá zrozumiteľnosť hovoreného slova
- »BAS« — sú zdôraznené v reprodukcii hlboké tóny
- »ORCH« — sú zdôraznené hlboké a vysoké tóny a tak vyzdvihnuté ako husľové, tak basové nástroje
- »FERRIT« — prijímač je prepnutý na zabudovanú ferritovú anténu.

Stlačené tlačidlo ostáva zasunuté a označuje tak, ktoré základné tónové korekcie prijímača sú nastavené.

Po voľbe základných tónových korekcií upravte podľa vlastnej voľby alebo podmienok príjmu zafarbenie reprodukcie plynule riaditeľnými tónovými clonami.

Zapusteným kotúčom po ľavej strane tlačidiel sa ovláda hlbokotónová clona. Keď je kotúč vytočený úplne doprava, sú zoslabené hlboké tóny. Natáčaním doľava hlbok plynule pribúda. Tak môžeme často úspešne zmierniť hučanie, ktoré vystupuje rušive u niektorých vysieláčov.

Zapusteným kotúčom po pravej strane tlačidiel sa ovláda výšková tónová clona. Keď je gombík otočený úplne doprava, sú zdôraznené vysoké tóny. Otáčaním doľava plynule výšok ubúda. Tak môžeme veľmi často úspešne potlačiť pískanie, spôsobené interferenciou (miešaním) dvoch kmitočtovo blízkych vysieláčov, alebo pri reprodukcii gramofónových platní potlačiť šumenie.

OBSLUHA GRAMOFÓNU

Prístrojom je možné prehrávať nielen gramofónové platne so štandardným záznamom, ale i dlhohrajúce platne s mikrozáznamom. (Pred prvým použitím gramofónu musí sa uvoľniť prenoska, ktorá je počas dopravy pripevnená k stojančeku.)

Gramofónovú platňu položte opatrne na unášací kotúč gramofónu.

Podľa druhu prehrávanej platne nastavte najprv natočením prepínača rýchlosti (v ľavom zadnom rohu gramofónového chasis) príslušný počet obrátok gramofónu. Číslo na obrube, proti ktorému stojí otvor gombíka, udáva zaradený počet obrátok taniera.

Ak je toto číslo farby červenej (16 ²/₃, 33 ¹/₃, 45 ot./min.), ide o platne s mikrozáznamom, vtedy sa musí vrchlík prenosky natočiť tak, aby jeho bod bol oproti červenému bodu ramienka. Ak však je číslo farby zelenej (78 ot./min.), ide o platňu so štandard. záznamom a je preto nutné i vrchlík prenosky natočiť tak, aby bod na ňom bol proti zelenému bodu ramienka.

Po stlačení tlačidla s označením posuňte prenosku doprava a keď sa rozbehne gramofónový motor, položte opatrne hrot prenosky do vonkajšej drážky platne. U platní s veľkým stredným otvorom použite príložného strediaceho krúžku. Sila reprodukcie sa riadi regulátorom hlasitosti a zafarbenie zvuku buď stlačením príslušného tlačidla registra alebo natočením výškovej alebo hĺbkovej tónovej clony ako pri prijíme rozhlasu. Počas reprodukcie odporúčame uzavrieť vrchnák skrine.

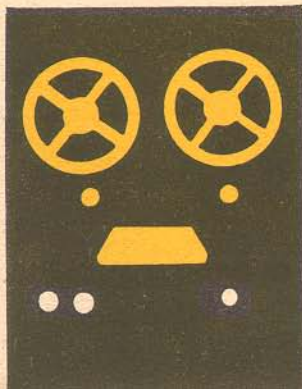
Akonáhle dosiahne ramienko prenosky vnútorný okraj zvukového záznamu, gramofónový motor samočinne vypne. Po prehraní platne prenosku položte znova na stojanček (vpravo od taniera). Saffrovým hrotom prenosky je možné prehrať 1000 strán štandardných a 300 strán platní s mikrozáznamom.

Potom sa musia hroty vymeniť. Ak nebudete gramofón dlhšiu dobu používať, odporúčame nastaviť prepínač obrátok gramofónového taniera do medzipolohy, aby sa prítlačný gumový kotúč prepínacieho mechanizmu nedeformoval.

NAHRÁVANIE A PREHRÁVANIE MAGNETOFÓNOM

Keď spojíte vstup magnetofónu so zásuvkou označenou na zadnej stene, je magnetofón spojený s diódovým výstupom prístroja a preto môžeme zaznamenať na pásku prijímaný program. Prístroj sa pritom ladí tak isto ako pri obvyklom počúvaní rozhlasu, avšak nastavovanie hlasitosti a zafarbenia reprodukcie (tónové clony) nemajú vplyv na nahrávku, pretože magnetofón je zapojený pred nimi.

Po stlačení tlačidla označeného » « môže byť reprodukován program nahratý na magnetofónovú pásku. Regulátorom hlasitosti, tónovým registrom a regulátormi výšok a hĺbok môžeme však teraz nastaviť hlasitosť i najvhodnejšie zafarbenie reprodukovanejho programu.

ZVLÁŠTNOSTI PRÍJMU

Na krátkych vlnách môžeme prijímať vzdialené vysielacie za pomerne slabého rušenia. Podmienky príjmu nie sú však stále ako na vlnách dlhých a stredných a menia sa podľa ročného obdobia a dennej doby. Sú dni, kedy je príjem zlý a naopak niekedy prekoná všetky predpoklady. Príjmové podmienky na rôznych vlnových pásmach sa tiež veľmi odlišujú. Vlny kratšie ako 20 m sa dajú najlepšie prijímať na veľké vzdialenosti, keď je dráha ich šírenia z väčšej časti ožiarená denným svetlom. U vysielateľov s dĺžkou vln nad 40 m je naopak možný diaľkový príjem, keď je dráha, ktorú musia preraziť, bez denného svetla. Vysielacie s vlnovou dĺžkou 20 až 30 m sa dajú pravidla uspokojivo prijímať ako vo dne, tak i v noci.

NA VEĽMI KRÁTKYCH VLNÁCH

vzhľadom k výhodnejšiemu spôsobu modulácie a zníženiu rušenia atmosférickými poruchami je počúvanie, najmä hudobných programov, podstatne lepšie, ako na ostatných vlnových pásmach. Príjem je však možný len na malé vzdialenosti a intenzita príjmu je ovplyvňovaná silne ročnou a dennou dobou.

NIEKOLKO POZNÁMOK

Prístroj bol pred odoslaním zo závodu pozorne preskúšaný a keď sa budete presne držať návodu, dosiahnete iste dobrých výsledkov.

Keby však proti očakávaniu nepracoval správne, vyskúšajte:

1. či je v zásuvke, na ktorú je zapojený, prúd a či má vidlica prírodnej šnúry dobrý dotyk.
2. či nie je vypadnutá alebo prerušená tavná poistka »P«
3. či je správne pripojená anténa a uzemnenie
4. či je prístroj správne osadený elektrónkami a či majú dobrý dotyk v objímkach. Ak sa nezahreje niektorá elektrónka po niekoľkých minútach prevádzky, je asi vadná a musí sa nahradiť novou.
5. Ak sa nerozbehne gramofónový motor pri vychýlení prenosky doprava, kontrolujte prepínaním volič rýchlosti otáčok, či je prevodový kotúč správne zaradený.

V prípade, že porucha je mimo týchto príčin, dajte gramorádío do opravovne, ktorá je poverená prevádzaním záručných opráv; adresu Vám dá každá predajňa rozhlasových prijímačov. Ak predložíte príslušný záručný list, prevedie opravovňa opravy zadarmo v dobe 6-tich mesiacov od zakúpenia gramorádia.

TESLA BRATISLAVA

SG 2 - F-03*20104

I PV 13998